ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שחייבין

על זדונו כרת ושגגתו חמאת יותנן נמי יכל

מצוה שבתורה שחייבין על זדונו כרת ועל

שנגתו חמאת יחיד מביא כשבה או שעירה

נשיא מביא שעיר משיח וב"ד מביאין פר

ובעבודת כוכבים יחיד נשיא ומשיח מביאין

שעירה יצבור מביאים פר ושעיר פר לעולה

ושעיר לחמאת מה"מ ידת"ר וונודעה

החטאת אשר חטאו עליה רבי אומר נאמר

כאן עליה ונאמר להלן בעליה מה להלן דבר

שחייבים על זדונו כרת ועל שגגתו חמאת אף

כאן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו

חמאת אשכחן צבור משיח מגלן דכתיב

במשיח ילאשמת העם הרי משיח כצבור

יחיד ונשיא אתיא ימצות ימצות ולא בעבודת

כוכבים אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת

ועל שגגתו חמאת צבור בעבודת כוכבים

יליף ימעיני ימעיני יחיד נשיא ומשיח ימואם

נפש אחת אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח

במשמע יוי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד

תחתון מן העליון ורבנן האי סברא מנא להו

נפקא להו סמרמקרי ליה ר' יהושע לבריה

*תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה

והנפש אשר תעשה ביד רמה הוקשה כל

התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת

כוכבים דבר שחייבין על זדונו כרת ועל

שגגתו חמאת אף כל דבר שחייבין על זדונו

כרת ועל שגגתו חמאת אשכחן יחיד ונשיא

ומשיח בין בעבודת כוכבים ובין בשאר מצות

צבור בעבודת כוכבים מנין אמר קרא ואם

נפש וילמד עליון מתחתון אלא צבור בשאר

מצות מנלן יליף מעיני מעיני ורבי האי תורה

אחת מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא

ילפי שמצינו שחלק הכתוב בין יחידים

למרובים ביחידים בסקילה לפיכך ממוגן פלט

מרובין בסייף לפיכך ממוגן אבד יכול גחלוק בקרבגותיהן תלמוד לומר תורה אחת יהיה

לכם ימתקיף לה רב חלקיה מהגרוניא מעמא

דכתב רחמנא תורה אחת יהיה לכם הא לאו

הכי ה"א נחלק מאי לייתו לייתו פר צבור

בשאר מצות הוא דמייתו כשבה יחיד בשאר

מצות הוא דמייתי שעיר נשיא בשאר מצות

הוא דמייתי פר לעולה ושעיר לחמאת

צבור בעבודת כוכבים הוא דמייתו ואלא

מאי שעירה יחיד נמי היינו קרבנו איצמריך

ם"ד אמינא הואיל וצבור בהוראה מייתו פר

לעולה ושעיר לחמאת אינהו נמי ניתו איפכא

א"ג יצריך ואין לו תקנה קמ"ל א"ל לוי לרבי

מאי איריא דתני מ"ו ליתני מ"ז א"ל שכמדומה

לי שאין לו מוח בקדקדו מאי דעתך אמו

אנוסת אביו אמו אנוסת אביו פלוגתא דרבי

יהודה ורבנן היא ובפלוגתא לא קא מיירי

ולא והרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי

רבי עקיבא ורבגן וקתני בפרקין קא אמריגן

והא יבית שמאי מתירון את הצרות

לאחין ובית הלל אוסרין ייבית שמאי במקום

דפליגי

והרי אשת אחיו שלא היה בעולמו

לד א מיי׳ פ״ח מהלי שגגות הלי ח ב ד: ע"ו הלכה ב:

תוספות ישנים מאי נחלוק דמשמע קרבן משונה לייתי פר לבור בשאר מלות הוא דמייתי. וא"ת ולימא לייתי כבש או איל דליתיה באינך וי"ל דאין לנו לבדות מדעתנו קרבן חדש. וא"ת א"כ למה לו להאריך כדקאמר לייתי פר כו׳ הו״ל למפרך מאי נחלוק מי לייתי קרבן דאיתיה במקום אחר אין זה נחלוק ואי מייתי קרבן דליתיה בשום מקום אין לנו לבדות מדעתנו ול"ע:

מוסף רש"י

תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש אשר חעשה ביד רמה. קרא, דתניא בספרי ר"ש אומר בעבודת כוכבים דבר ה' בוה שבוה על דבור ראשון שנאמר בו אנכי ה׳ מלהיך ולא יהיה לך אלהים אחרים על פני (הוריות ח.). קרבנות של שגגות של כל מבירות לשל ע"ו. מה ע"ו עבירה גמורה שחייב על זדונו כרת, דסמיך ליה והנפש אשר תעשה ביד רמה ונכרתה, אף כל התורה אין מביאין חטאת אלא על דבר שזדונו כרת (שבת סט.). אשכחן יחיד נשיא ומשיח. יהיה לכם והנפש אשר מעשה ביד רמה, דיחיד ונשיא ומשיח בכלל ואם נפש אחת (הוריות ח.). וילמד עליון מתחתון. דכתיב בפרשה למעלה וכי תשגו דהיינו לבור וילמד מתחתון מואם נפש, מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת בין . בעבודת כוכבים בין בשאר מצות, דגבי יחיד הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים, אף לבור אין חייבין כרת ועל שגגתו חטאת בין בעבודת כוכבים בין בשאר . בקרבנותיהן. דכי היכי דחלוק לבור מיחידים דקרבן לבור בעבודת כוכבים לא דמי לשום קרבן יחיד, ה"נ נחלוק בקרבנותיהם דלהוי חלוק דמרובין שעשו שוגגין דעיר הנדחת דלא להוי דמי לעולם לשום קרבן לא לצבור ולא ליחיד, תלמוד לומר תורה אחת. דעיר הנדחת דשוגג כיחידים דמו ומייתי כל חד וחד שעירה כיחיד (שם). מאי לייתו. כימיד (שם). מאי דייתו. לעשי עיר הנדמת רנים דכסייף, לייתו פר צבור בשאר מצות הוא דמייתו. ולל הוי חלוק, וכ"ש דנעינן חלוק כין אנשי עיר הנדחת לגבור דהא אין גבור נעשין עיר הנדחת כלל (שם). יחיד נמי היינו קרבנו. ולא תורה אחת דס"ד וכו' אי נמי צריך. לחלוק בקרבן, ואין לו תקנה. לעיר א) פוריות ש. ב) ניילוכיד ולא בעבודת כוכבים. אין חייבין לבור להביא פר לעולה ושעיר מה להדן דבר שחייבין עד זדונו ברת ושגנתו חמאת. אגב שיטפיה נקט לישנא דמתני' דהוריות (דף ת.) דאייתי לעיל דשגגתו חטאת לא קים ליה באחות אשה אלא מהכא:

בעבודת כוכבים אתיא מעיני מעיני. לא מלינו למימר אמיא

מלות מלות דכל מלות דכתיב בעבודת כוכבים אינטריך לכדדריש בספרי כל מלות זו עבודת כוכבים ששקולה כנגד כל המצות:

וילמד תחתון מעליון. ול״מ תיפוק לי דכתיב התם כרת

בהדיא כדדרשי רבנן בסמוך וי"ל דלר׳ ההוא כרת במברך את השם דהכי כתיב את ה' הוא מגדף ונכרתה ובפ' מי שהיה טמא (פסחים דף לג:) אית לי׳ לרבי מגדף היינו מברך את השם:

ול״מ מנא להו. ול״מ כולה מילתא תיפוק לי מעליה דג"ש ניתנה לידרש לכל מילי וי"ל דעליה דכתיב גבי אחות אשה וגבי חטאת לא מופנה וההוא דיבום מופנה ור"ת אומר דאפילו מופנה ההיא דאחות אשה כיון דההוא דחטאת לאו מופנה שבקינן ליה למופנה מלד אחד ודרשינן ממופנה משני נדדין כדאמרינן בהמפלת (נדה דף כב: ושס): מה עבודת כוכבים דבר שחייבים על זרונה ברת. וא״ת ואימא מה עבודת כוכבים שחייבים על זדונה סקילה וי"ל דלא גמרינן אלא מה דכתיב בהחוא קרא דלא כתיב התם אלא כרת דהסבר מגדף היינו עובד עבודת כוכבים וה"נ לרבנן דלא גמרי מה עבודת כוכבים שיש בה לאו וכרת ולא בעו לאו כיון דלא כתיב בההוא פרשה תדע דבפרק בתרא דמכות (ד׳ יג: ושם) ממעט פסח ומילה משום דבעינן דומיא דעבודת כוכבים דאמר רחמנא לא תעביד והני קום עשה נינהו ולא ממעט להו משום דלית בהו לאו כמו בעבודת כוכבים ומיהו לרבי דנפקא ליה חטאת מעליה בעי לאו וכרת כמו באחות אשה ואתי שפיר דבשבועות (דף יג.) דריש רבי דבפורה עול ומפר ברית ומגלה פנים אית בהו כרת ולא חשיב להו בהדי ששה ושלשים כריתות משום דלא משכחן בהו לאוש:

ט ורבנן. לית להו כרת בפורק עול ומפר ה) ברית ומגלה פנים

אלא מוקמי ג' כריתות בעבוד' כוכבים בסוף פרק ארבע מיתות (סנהדרין דף סד:) ע"כ גליון: מאי לייתו לייתו פר בו'. הסבר דכיון שחלהם מכל חייבי מיתות ב"ד דממונן פלט חלקינן להו מכל מתכפרים וקשיא דליתו כבש או איל ואפי׳ איכא שום מתכפר דמייתי

מ"מ הוה ליה לאקשויי: להרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי ר"ע ורבנן. נכל דוכתי פשיטא ליה להש"ס דחייבי לאוין לר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין לאו בני חלילה וייבום נינהו כמו חייבי כריתות הכא ובהערל (לקמן דף עט:) גבי פלוע דכא וכרות שפכה ובפרק ד׳ מיתות (סנהדרין דף נג:) ותיתה לר"י דאתאי לא אתרינן נמי לר"ע דליתי עשה ולידחי לא תעשה:

לחטאת: אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. כגון זיבוח וקיטור ונסוך והשתחוואה אבל מחבק ומנשק לא והך דרשה מעליה נפקה כדמפרש ואזיל: ונאמר להלן עליה. בחייה שהוא

> מופנה לדרשה: לחשמת העם. כלומר אשמתו כאשמת לבור: [ולא בעבודת **כוכבים].** קרבן עבודת כוכבים בפרשת שלח לך וכי תשגו⁶: **מעיני** מעיני. מפר העלם דבר: ואם נפש אחת. התם כתיב בפרשת שלח לך: מעליון. מלבור והתסש ילפינן להו מפר העלסי : מורה אחת. לענין קרבן כתיב (ה) בפר עבודת כוכבים. תורה כל התורה במשמע הוקשה כל התורה לענין קרבן לעבודת כוכבים: מה עבודת לוכבים (כ) על דבר שודונו כרת ושגגתו חטחת. כדכתיב התם והנפש אשר תעשה ביד רמה ונכרתהם אלמא כולה פרשתא בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת מישתעי: **אשכהן יהיד** ונשיא ומשית. בהך היקישא לא משמע אלא הני דכתיב והנפש ואלו לבדן במשמע שהן יחידין דהני קראי כתיבי בפרשת ואם נפש אחתש בעבודת כוכבים: אמר קרא. גבי יחיד ונשיא ומשיח: ואם נפש. וי"ו מוסיף על ענין ראשון: וילמד עליון מסחסון. לבור מיחידים: יליף מעיני מעיני. שאר מלות מעבודת כוכבים: מרובים. עיר הנדחת: יכול נחלק בקרבנותיהם. אם עבדו בני עיר אחת עבודת כוכבים בשוגג יהו חלוקים בקרבנם שלא יביא כל אחד קרבנו שעירה כיחיד: מ"ל כו'. אין חלוקים מתורת יחיד אלא רוב ישראל או כולן כדכתיב ואם מעיני העדה (במדבר טו) אבל בני עיר אחת יחידים הם: בהוראה. היינו העלם דבר שהורו ב"ד שהעבודת כוכבים מותרת ועשו לבור על פיהם: א"ג. אפי׳ לא משכחת לה קרבן לחלק נימא לריכים הני מרובים חילוק בין יחיד וליכא הלכך אין להם כפרה קמ"ל: אמו אנוסת אביו. שנשאה אחיו מאביו אחרי כן ומת בלא בנים ונפלה לפני בנה לייבום: בפלוגתא דר' יהודה ורבנן. כדאמרי' לעיל (דף ד.) ורבי יהודה אוסר באנוסת אביו ולר׳ יהודה לא משכחת לה אם נופלת לפני בנה ליבום אלא לרבנן ובאנוסה ולהכי לא תנא לה דבפלוגתא לא קא מיירי: והרי חיסור מלוה וחיסור קדושה. לקמן בפרק כילד כו' (דף כ.) כל שאיסורה איסור ערוה לא חוללת ולא מתייבמת איסור מלוה כגון שניות מד"ס כדמפרש לקמן בפ"ב (כא.) או איסור קדושה כגון שנפלה לפניו ממורת או נתינה שהיא בלאו חוללת ולא מתייבמת חוללת דלא אלים איסור לאו בלא כרת לאפקועי ייבום לגמרי ולא מתייבמת דהא אסורה לי׳. ופליג ר״ע דאמר בפ' החולך (לקמן דף מט.) חייבי לאוין כחייבי כריתות דהתני איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא דיש ממזר מחייבי לאוין ולר"ע אלים לאו למיפטרה בולא כלום כערוה גמור׳:

בית הלל אינה משנה

אם הלרום. לרת ערוה מתייבמת:

מביאים כו׳ כו איתא במשנה דהוריות ט.], ג) הוריות דף ח., ד) ופסחים ה. הידושיו יד: ב"מ לה. שבועות י. זבחים מח. חולין עח. כריתות כב:], ה) שבת סח: ני מום ככון של סכת פור.
[הוריות ח.], ו) הוריות ח.,

נ) שם, ח) [ברכות טו:
וש"נ], ט) [מנחות פ:], י) לקמן יג. [ודף כז. עדיות פ"ד מ"ח], ל) [ברכות לו: בילה יא:], () [במדבר טו], מ) [הוריות ה.], () [ויקרת ק.], (ס) [במדבר טו], (ס) [במדבר טו], (ט) [ש"ע חום"

> תורה אור השלם 1. וְנַוֹּדְעָה הַחֲטָאת אֲשֵׁר ַּיְרְיבוּ עֶלֶיהָ וְהִקְּרִיבּוּ הָקְהָל פַּר בֶּן בָּקָר הַקְהָל פַר בָּן בָּקָר יַר בֶּן בְּקָר וָהַבִּיאוּ אֹתוֹ חמאח יְנִיפָּיגיּר לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד

יומא פו.], ל) גליון, ק) עיין מהרש״א,

ויקרא די די 2. וְאִשְּׁה אֶל אֲחֹתָה לֹא תָּקָּח לְצְרר לְגַלּוֹת עָרְוְתָה עָלֶיהְ בְּחַיִּהְ: ויקרא יח יח ברביים ברביים במושרה

ויקוא יויאו 3. אָם הַכּהֵן הַפְּשִׁיחַ יֶחֶטָא לְאַשְׁמֵת הָעָם וְהָקְרִיב עַל חַשָּׁאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פַּר בָּן בְּקָר תִּמִים ליי לחטאת: ויקרא דג 4. אֲשֶׁר נְשִׁיא יְחֵטְא וְעְשָׂה אַחַת מִבְּל מִצְוֹת וְיָעשָׁה אַחַת מִבְּל מִצְוֹת יִי אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא ָּתַעשׂינָה בָּשְׁגַנְּה וְאַשֵּׁם:

ואם נפש אַחַת הָחֱטָא ָּבְשְׁנְגָה מֵעַם הָאָר בַּעֲשׂתָה אַחַת מִמִּצְוֹת בַּעֲשׂתָה אַחַת מִמִּצְוֹת בַּצְשׁתְּהְי אָנְשׁרְ נְתְּאָדְרְ לְּאָ רְאָשָׁם: ויקרא ד כּז 1. וְאָם כָּל עֲדָת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ וְנָעָלִם דְּכָר מֵעִינֵי הַקְּהָל וְעָשׁוּ אָהַת מַבְּל מְצְוֹת יִי אֲשָׁר לֹא מַצְוֹת יִי אֲשָׁר לֹא תעשינה ואשמו: ויקרא ד יג

6. וְהָיָה אָם מֵעִינֵי הָעֵרָה נעשתה לשגגה ועשו כל ָּבֶשְּהָּתְּיִלְּשְּׁנְּתְּיִּלְּתְּיְּ הָעַרָה פַּר בָּן בְּקָר אָחָר לְעַלָה לְרִיחַ נִיחֹחַ לִייָּ ומנחתו ונסכו כמשפט עזים אָחָד במדבר טו כד 7. ואם נפש אחת תחטא בִשְׁנֶגָה וְהַקְרִיבָה עֵז בַּת שְׁנָתָה לְחַטָּאת: במדבר טו כז

במדבר טו כז אַ הָאָזְרָח בּבְנִי יִשְּׂרְאַל זְלְצָר הַגָּר בְּתִוֹכְם תּוֹרְה אָחַת יְדָיָה לְכָם לְעשָׁה בַּשְׁגָּה: וְהַנָּפָשׁ אֲשֶׁר תַּעשָׁה בְּיִד רְמָה מִן הָאַזְרַח מִמן הַגַּר אָת יִי הָאָזְרַח מִמן הַגַּר אָת יִי הוא מְגַדֵּף וְנְכְּרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרָב עמה: במדבר טו כט-ל

הגהות הב"ח

כתיב בפרשת עבודת כוכבים: (ב) ד"ה מה עבודת כוכבים דבר כל"ל ותיבת על נמחק:

ואין לו תקנה. לעיר הנדסת בשוגג דאי אפשר לחלוק, קמ"ל, חורה אחח, דמייתי כל חד שעירה כיחיד (שם).